

Verslag Ambtelijke Klimaatadaptatietafel Limburg (AKaL)

2 maart 2023 van 09.30 – 11.30 uur

Het Ondernemersplein Limburg, Steegstraat 5, 6041 EA Roermond

	Onderwerp
1	<p>Opening en mededelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> Het kabinet trekt tot en met 2025 € 1,04 miljard uit om gemeenten en provincies te ondersteunen de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Met dit geld kunnen zij extra personeel aantrekken, kennis vergroten en externe expertise in huis halen. Gemeenten en provincies kunnen de uitkering voor uitvoeringskosten voor het klimaatbeleid tussen 3 en 28 april aanvragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
2	<p>Verslagen en terugmeldingen</p> <ul style="list-style-type: none"> Uit de verslagen van de AKaL en de BKaL van november blijkt dat WRL in de AKaL een andere toelichting heeft gegeven dan in de BKaL, terwijl de onderwerpen die besproken worden hetzelfde zouden moeten zijn. Hoe gaat WRL breed communiceren naar de gemeenten en andere partijen? Antwoord volgt bij agendapunt 4.
3	<p>Klimaatadaptatie in de regio's <i>Toelichting door Maarten van der Heide, ambtelijk voorzitter van het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie)</i></p> <p>Op 29-11-2022 heeft het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland een brief gestuurd aan alle 13 werkregio's in Noord-Brabant en Limburg, met het verzoek deze te bespreken in hun ambtelijke en bestuurlijke overleggen (bijlage 3). Het gaat daarin over twee producten uit de Platformsamenwerking zijnde de Monitor Klimaatadaptatie en de Analyse Uitvoeringsagenda's (bijlage 4) die voor en met de deelnemers in de werkregio's zijn gemaakt. De Monitor Klimaatadaptatie is te downloaden via de link samenwerkingsproducten 2022 Zuid-Nederland. Daar zijn ook de overige producten te vinden.</p> <p>In afstemming met Provincie Limburg en waterschap is afgesproken om dit niet per werkregio te doen, maar gezamenlijk in de AKaL. De brief en de producten worden nader toegelicht en de verbinding van Platform KA ZN/RBOM met AKaL/BKaL en werkregio's komt aan de orde. Aansluitend gaan we met elkaar in gesprek hoe de resultaten benut kunnen worden voor het verder ontwikkelen van klimaatadaptatie binnen en buiten de werkregio's. Dit agendapunt is voorbereidend op een gesprek over dit onderwerp in de BKaL van 23 maart.</p> <p><u>Monitor Klimaatadaptatie Zuid-Nederland</u> Herkennen we de bevindingen? Welke zijn voor ons het meest belangrijk?</p> <ul style="list-style-type: none"> Punt 2 (capaciteit), 3 (breder kijken), en 6 (integrale benadering) komen overal terug. Het zijn ook punten die je zelf kan beïnvloeden in de werkregio, maar moet ook awareness krijgen. Het zijn bevindingen die nog niet zijn voorzien van aanbevelingen of advies. Het is goed om de bestuurder ook een handvat mee te geven en aan te geven wat je met de constatering moet doen. Reactie provincie: de insteek voor de komende monitoring is om in te zoomen op waar we tegenaan lopen. Wat steekt er bovenuit? Wat kunnen we daarmee doen? Wat hebben we

	<p>nodig om daar iets aan te doen? Dus niet zozeer op bepaalde doelen en hoe ver we daarmee zijn.</p> <p>Reactie: boodschap is helder. Neemt mee dat we binnen Limburg aan het zoeken zijn naar handvatten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bevindingen kloppen wel. Belangrijkste voor de bestuurder: urgentie en capaciteit. • Complexiteit zie je op meerdere vlakken terug. Het zit niet alleen in de communicatie, maar ook in alle programma's die spelen. • NPLG en Water en Bodem sturend zijn twee belangrijke Rijksontwikkelingen die ook al richting geven. Het Rijk geeft handvatten om hiermee aan de slag te gaan. Daarmee worden punt 2 (capaciteit) en 9 (kennisdeling) des te belangrijker. De complexiteit maakt dat we meer behoefte hebben aan kennisuitwisseling. <p>Reactie: goed om de context ook mee te geven aan de eigen bestuurder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de programma aanpak van WRL zie je nadrukkelijk dat je aan de 12 punten toekomt. Het is een actiegericht programma. Het programma gaat hier autonoom ook invulling aan geven. • De urgentie zorgt dat je een keuze maakt waarop je de capaciteit zet. • We zijn al bezig met een bepaalde koers. NPLG komt daar dwars doorheen. De eigen ideeën/plannen worden overruled door de Rijksoverheid. Dat wringt. <p><u>Analyse regionale Uitvoeringsagenda's</u></p> <p>Herkennen we de bevindingen? Welke zijn voor ons het meest belangrijk?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimaatadaptatie wordt meegenomen in het BRP/GRP. Ook wordt elk jaar een jaarplan opgesteld. • Maarten van de Heide vraagt of de klimaatcoördinatoren een rol kunnen spelen in het doornemen van de Uitvoeringsagenda's. Dit om inspiratie op te doen voor de eigen Uitvoeringsagenda. Marc Putmans neemt samen met Monique Pakbier het initiatief om de regio's naast elkaar te leggen. • Het is een helder overzicht waar we inspiratie uit kunnen halen en met elkaar over kunnen afstemmen. • Verwachting is dat veel bestuurders het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland niet kennen. Bestuurders kunnen denken dat dit een nieuw overleg is dat er weer bijkomt. Voorstel om het accent van de presentatie vooraan te leggen en toe te voegen dat dit geen nieuw platform is. Het is vooral ook van belang voor de ambtenaren om de accenten eruit te halen en deze naar de bestuurder te brengen. Maarten zal hier in het BKaL aandacht aan besteden en de presentatie hierop aanpassen. • Maarten checkt nog of de regio Maas en Mergelland terugkomt in de storytelling.
4	<p>Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL)</p> <p>Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) is bezig met de uitvoering van haar programmaplan. Maarten van der Sande licht de status van het plan toe. Hierbij wordt onder andere aangegeven hoe de inzichten van afgelopen periode, zoals het advies van de Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast en de Watersysteemanalyse door Deltares, worden ingebouwd in de programma aanpak. Ook wordt de rol van de BKaL als klankbord en de vastgestelde governance toegelicht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De eerste versie van het programmaplan komt op 17 maart beschikbaar. De consultatietermijn was 5 dagen inclusief een weekend maar is nu verlengd naar 1 april. Op 5 april neemt de Regionale Actietafel (RAT) een besluit over het plan. Op 23 maart is echter de BKaL die als klankbord is ingesteld. De tijd voor gemeenten om te reageren op het programmaplan is te kort. Hoe moet een ambtenaar binnen deze termijn de wethouder voorbereiden? En de gemeenteraad meenemen? Dat lukt niet. Is ook niet besproken in de AKaL als voorportaal van

de BKaL. Het gevoel leeft dat de samenwerking met de gemeenten niet serieus wordt genomen. Waarom moet het plan persé vastgesteld worden op 5 april?

Reactie WRL: het is geen optie om het door te schuiven naar de volgende RAT. WRL wil aan de slag.

- Vorig jaar juli is een bestuursakkoord ondertekend. Voorafgaand is er toen veel te doen geweest, omdat de gemeenten niet goed werden meegenomen. Toen is toegezegd om de gemeenten in het vervolg goed mee te nemen. Het zou sieren om het proces nu goed te doen i.p.v. onder druk een besluit te nemen.
- Het probleem is dat je geen draagvlak krijgt wanneer je alleen ambtelijk ergens iets van hebt gevonden.
- Ook de afspraken die door WRL zijn ingepland met de wethouder zijn erg kort. Hierdoor is het niet mogelijk om ambtelijk met andere collega's te schakelen. Bijvoorbeeld met collega's van Ruimtelijke Ordening. Een afspraak vindt zelfs op dezelfde dag plaats als de BKaL.
Reactie WRL: mogelijk is er sprake van een verschil van opvatting over de governance. De RAT is georganiseerd rondom de vier overheden. WRL en de RAT nemen besluiten over de beschikbaar gekomen middelen. De RAT gaat niet over de regionale cofinanciering. Dat blijft de bevoegdheid van de afzonderlijke partijen. In de aanpak van projecten zoeken we wel nadrukkelijk de verbinding met elkaar op. Verbinding op inhoud en doelen. Daar gaat afstemming over plaatsvinden. De governance is gericht op verbinding i.p.v. vertegenwoordiging.
- Er staat letterlijk dat we de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel (BKaL) gebruiken als klankbord om informatie met elkaar uit te wisselen. De ambtenaren moeten in de gelegenheid gesteld worden om voor de bestuurders te annoteren. Waar is je verantwoordelijkheid als programmteam richting het RAT?
Reactie WRL: we hebben een verbindende governance. Onze structuur is dat we de vier overheden aan tafel hebben. De vier gemeenten die aan tafel zitten moeten de verbinding leggen met de andere gemeenten. Zij moeten op een goede manier bij alle gemeenten input ophalen. Wat we goed in het proces moeten inbouwen is dat het BKaL en de AKaL een advies- en klankbordfunctie voor de RAT hebben. We zien nu echter dat de planning van het AKaL en het RAT niet synchroon lopen.
- De vergaderdata van AKaL, BKaL en BROL zijn in oktober/november afgestemd en vastgelegd. Deze data zijn ook naar WRL gestuurd. Daar had dus rekening mee gehouden kunnen en moeten worden.
- Is het een optie om nu al de 80% versie van de plannen al naar de gemeenten te sturen?
Reactie WRL: WRL wil op 17 maart één geïntegreerd samenhangend verhaal voorleggen, waar tot 1 april op gereageerd kan worden.
Reactie: als we de bestuurders moeten informeren voor de BKaL van 23 maart is dat te kort.
- De koers matcht niet. Dat signaal is eerder afgegeven. Het is verstandig om dit signaal mee terug te nemen. Waarschijnlijk komt dit namelijk ook terug in de BKaL. De wens om de klimaattafels goed te gebruiken komt niet goed tot zijn recht. Daar moet je de komende dagen iets mee richting de eigen organisatie.
- Het gaat erom dat de gemeentelijke ambtenaren met een fatsoenlijk advies bij de bestuurders kunnen komen. Het gaat niet over input ophalen, maar over het adviseren van de bestuurders.
Reactie WRL: ik neem het signaal mee. Het is een feit dat de planning niet synchroon loopt. We hebben nu gewerkt met een tussenoplossing door een extra consultatie in te plannen. We gaan naar een werkwijze waarbij het AKaL en het BKaL tijdig hun visie en mening kunnen geven.

5	<p>Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) <i>Toelichting door Marc Strookman van de provincie Limburg.</i></p> <p>Er ligt een grote opgave voor het landelijke gebied. Dit moet namelijk meer toekomstbestendig worden. Het Rijk heeft hiervoor het Nationaal Programma Landelijk Gebied opgesteld. Volgens dit programma moeten de provincies op 1 juli een eerste gebiedsprogramma indienen. In het programma staan diverse water- en bodemdoelen. Eén van die doelen is het aanpassen aan het veranderende klimaat. In een beknopte presentatie wordt u bijgepraat over het NPLG en de aanpak in Limburg, waarbij de nadruk ligt op de klimaatdoelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • KRW-maatregelen: gaat dit alleen over de beken of vallen overstorten hier ook onder? Reactie: Ja, overstorten zijn ook onderdeel van de opgave. • Hoe zit het met financiële middelen voor de aanpak van overstorten? Reactie: Je zou de NPLG pot kunnen gebruiken als versnellingsmiddel om de aanpak van overstorten te realiseren. Het is een onderdeel dat we op het vizier hebben. Tegelijkertijd is het ook een autonoom proces. • NPLG gaat over landelijk gebied. Hoe zie je de stadsrand? Reactie: Er wordt een ondergrond gehanteerd waarbij stedelijk gebied eruit valt. De grote steden vallen er zeker buiten, maar hoe dat precies zit bij de dorpen die in het landelijk perspectief vallen weet ik niet. • Moet je niet nadenken over de ambities en opgaven die er liggen? De randen van steden kunnen ook bijdragen aan het behalen van de doelen. Grote uitstoters bevinden zich bv. ook op industrieterreinen. Is de term landelijk gebied goed gekozen? Reactie: Industrie en mobiliteit hebben ook een opgave voor de stikstofreductie. Daarvoor lopen ook autonome trajecten. • Een paar gemeenten hebben zich aangemeld om betrokken te worden. Het is echter nog niet Limburg dekkend. Ook is er twijfel of de vraag bij de juiste mensen binnen de gemeenten terecht is gekomen. Marc Putmans en Monique Pakbier schakelen buiten de vergadering met Marc Strookman. • WML is uitgenodigd voor het expertteam water. WML heeft eerder ervaring opgedaan met het project Duurzaam Schoon Grondwater dat al lang loopt. WML ziet dat als kans om in NPLG samen uit te werken. De bescherming van drinkwaterwinningen moet een goede plek krijgen voor de toekomstbestendigheid. • Een flinke opgave is dat in het landelijk gebied 10% groenblauwe dooradering moet komen (i.e. verbinding tussen natuurgebieden). Vanuit de natuur wordt gekeken welke natuurgebieden met elkaar verbonden moeten worden. De bedoeling is dat het overal in de provincie landt, dus niet alleen Zuid-Limburg. • Het abstractieniveau van het programma op 1 juli zal echt op hoofdlijnen zijn. Het proces stopt ook niet op 1 juli. Verwachting dat dat inkleuring meer in het najaar gaat plaatsvinden. • Ter informatie: om input te leveren zijn er vanuit Parkstad drie gebieden gedefinieerd.
6	<p>Concept Plan van aan Waterconvenant Voldoende Zoetwater <i>Toelichting door Jos Stemkens van Waterschap Limburg.</i></p> <p>De klimaattafels hebben in de afgelopen vergaderingen afgesproken om met alle betrokken partijen onder de vlag van de BKaL één Waterconvenant Voldoende Zoetwater op te stellen voor zowel grond- als oppervlaktewater. In dat convenant gaan concrete afspraken gemaakt worden over hoe we de schade als gevolg van droogte en verdroging zoveel mogelijk voorkomen en de beschikbaarheid van voldoende schoon zoetwater zoveel mogelijk borgen. Tijdens de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel op 17 november 2022 hebben meer dan dertig Limburgse partijen de eerste stap gezet door de ondertekening van de Intentieverklaring Voldoende Zoetwater. Hiermee bevestigen zij het commitment om de samenwerking te intensiveren en de afspraken in gezamenlijk overleg uit te werken en vast te leggen in het te sluiten waterconvenant.</p>

	<p>Volgende stap is het verder uitwerken van het proces om te komen tot het gezamenlijke convenant. Om hier een eenduidig voor alle partijen te creëren is een Plan van aanpak opgesteld. Het eerste concept is als bijlage 5 toegevoegd. Het betreft de aanzet met onder meer de doelstelling, randvoorwaarden, afbakening en planning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procesmatig: Geadviseerd wordt het concept zoals het nu voorligt nog niet in het BKaL te brengen. Zou meer in open zin neerleggen en sonderen hoe ze verder betrokken willen worden. • Inhoudelijk: NPLG wordt nu zijdelings genoemd. Dit scherper neerzetten. • Voorstel om volgende keer in de AKaL meer tijd in te ruimen om dit eens door te akkeren. • In de begeleidingsgroep van het onderzoek Opgave Waterbeschikbaarheid is door de provincie aangegeven dat de uitkomsten van dat onderzoek als bouwstenen worden ingebracht voor NPLG. Reactie: Het klopt dat uit dat onderzoek maatregelen volgen die je kunt gaan nemen. De uitkomsten worden o.a. gebruikt om NPLG te voeden, maar ook om afspraken voor verdroging te maken. • Goed om te onderscheiden is dat je niet alleen systeemmaatregelen hebt, maar daarnaast ook een algemeen doel om de waterbeschikbaarheid te vergroten en je aan te passen aan het veranderende klimaat. • Waterschap en provincie gaan voor tijdelijke maatregelen nog een brainstorm organiseren.
7	<p>Rondvraag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agenda voor de BKaL is gelijk met de agenda van het AKaL. <ul style="list-style-type: none"> ○ Klimaatadaptatie in de regio's: toelichting door Maarten van der Heide. ○ Programma WRL: discussie is duidelijk. ○ NPLG: toelichting door Marc Strookman. ○ Voldoende Zoetwater: Komt als agendapunt terug, maar Jos Stemkens koppelt intern nog terug naar aanleiding van de opmerkingen nog over de wijze waarop . • De vandaag gegeven presentaties worden morgen rondgestuurd.
	<p>Afsluiting</p>

Voorraadagenda:

- Water en bodem sturend
- Handreiking klimaatadaptief bouwen
- Klimaatadaptieve bedrijventerreinen